

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Akademický rok: 2024/2025	
Vysoká škola: Univerzita Komenského v Bratislave	
Fakulta: Prírodovedecká fakulta	
Kód predmetu: PriF.KEGD/N-bZEG-002/22	Názov predmetu: Ekonomía a verejné financie pre geografov
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: cvičenie / prednáška Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: 2 / 2 Za obdobie štúdia: 26 / 26 Metóda štúdia: prezenčná	
Druh, rozsah, metódy a pracovná záťaž študenta - doplňujúce informácie Forma výučby: prednášky, cvičenia Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): 2 hodiny prednášky / 2 hodiny cvičenia Týždenný: 4 Za obdobie štúdia: 52 Metóda štúdia: prezenčná/dištančná	
Počet kreditov: 5	
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 1.	
Stupeň štúdia: I.	
Podmieňujúce predmety:	
Odporúčané prerekvizity (nepovinné): bez	
Podmienky na absolvovanie predmetu: 1. cvičenia – aktívne zapojenie do cvičení, vypracovanie dvoch semestrálnych prác na základe spracovania literatúry a dát – hodnotenie semestrálnej práce a hodnotenie práce na cvičeniach ovplyvňuje celkové hodnotenie predmetu váhou 20%; 2. písomná skúška – test – s váhou 80%. Celkové hodnotenie podľa počtu získaných bodov - A: 92-100% B: 84-91% C: 76-83% D: 68-75% E: 60-67%. Váha priebežného / záverečného hodnotenia: cvičenia-priebežné 20%; záverečné - 80%	
Výsledky vzdelávania: Predmet je orientovaný na štúdium základných poznatkov modernej makroekonómie a verejných financií. Študent získa dostatočne široký základ ekonomického myslenia využiteľný pri riešení praktických ekonomických otázok a formovaní hospodárskej politiky. Absolvent chápe základné ekonomické pojmy, základné zákonitosti vývoja ekonomiky, súvislosti kľúčových ekonomických procesov, vzťahy medzi jednotlivými časťami ekonomiky, orientuje sa v základných ukazovateľoch a zdrojoch ekonomických informácií. Ovláda základný rámec fungovania verejných financií – príjmy, výdaje, daňový systém, princípy rozpočtovej politiky.	
Stručná osnova predmetu: Úvod do ekonómie ako vedeckej disciplíny - čo je ekonómia; jej úlohy; základné členenie; organizácia ekonomiky (hlavné zložky), vstupné ekonomické „zákony“; metódy vedeckého skúmania v ekonómii – prehľad, riziká v ekonomickom uvažovaní.	

Hlavné etapy ekonomického myslenia a ekonomické „školy“ - klasická ekonómia, neoklasická ekonómia, keynesiánstvo, monetarizmus, marxizmus, inštitucionalizmus; vybrané školy (napr. rakúska, chicagská, štokholmská); alternatívne ekonomické systémy.

Ekonomická úloha štátu, verejné statky a verejný sektor, základy verejných financií - súkromné a verejné statky; typické verejné statky, verejný záujem, verejný sektor; fiškálna politika, teória verejnej voľby, rozhodovanie vo verejnom sektore, regulačná úloha verejných financií; funkcie a veľkosť verejných financií; vládne intervencie.

Verejné financie – príjmy a výdavky, verejný dlh - verejné príjmy (klasifikácia daní, základy daňovej teórie); verejné výdavky (štátny rozpočet, rozpočtovanie vo verejnom sektore, viacročné a programové rozpočtovanie, štátna finančná správa); deficit verejných financií, verejný dlh, štátny dlh, štátne záruky, štátna pokladnica.

Ekonómia trhu práce, mzdy, nerovnosti a odbory - špecifiká trhu práce a rovnováha na trhu práce, produktivita práce, substitučný a dôchodkový efekt, rozdiely v mzdách (mzdové kompenzácie, kvalita práce atď.), diskriminácia; nerovnosti a ekonomická mobilita, meranie ekonomického postavenia, zdroje chudoby, náklady rovnosti, základy politik proti nerovnostiam; odbory a kolektívne vyjednávanie.

Nezamestnanosť a inflácia - základné kategórie zamestnanosti, štruktúra a formy zamestnanosti; meranie nezamestnanosti, druhy a príčiny nezamestnanosti, problémové faktory, prirodzená miera nezamestnanosti, možnosti znižovania nezamestnanosti; inflácia – základné pojmy a kategórie, meranie, efekty, typy inflácie, dopytová a nákladová inflácia, Philipsova krivka, možnosti protiinflačnej politiky.

Peniaze, peňažný systém, obchodné banky, centrálné bankovníctvo - vývoj, funkcie, druhy peňazí, náklady držby; obeživo, bankové peniaze; podstata existencie a význam obchodných bánk; tvorba peňazí, multiplikátor; úvery, úrokové sadzby; vklady a garancia vkladov; ochrana bánk; monetárna politika a centrálné bankovníctvo; NBS a ECB, eurozóna.

Medzinárodný obchod, menové kurzy, medzinárodný finančný systém - medzinárodný obchod (prospešnosť), platobná bilancia, protekcionizmus, formy ciel, zahraničné investície, inštitúcie svetového obchodu; menové kurzy, devízové trhy, revalvácia/devalvácia, parita kúpnej sily; globálny finančný systém, regulácia; moderné nástroje platieb.

Správanie sa firiem, hospodárska súťaž, nedokonalá konkurencia, ochrana hospodárskej súťaže - firma – náklady, príjmy, zisk; dokonalá a nedokonalá konkurencia; bariéry konkurencie; intervencie na trhu, regulácia/deregulácia; monopol; ochrana hospodárskej súťaže (v SR a EÚ).

Ekonomický rozvoj a ekonomické cykly - ekonomický cyklus; recesia, depresia, expanzia - chápania; Okunov zákon; príčiny recesie – základy; ekonomická a finančná kríza (dôvody, opatrenia na zmiernenie dopadov); ekonomické cykly – prehľad; ekonomické dlhé vlny; ekonomické cykly a inovácie (Schumpeter, Mensch,...).

Hospodársky rast a politika hospodárskeho rastu - hospodársky rast a hospodárska politika, rozvinuté a menej rozvinuté krajiny, tendencie a zdroje ekonomického rastu, produktivita, prírodné zdroje, populačný rast a pracovná sila, investície, úspory, vzdelanie, vlastnícke práva a stabilita právneho systému.

Cvičenia – precvičenie vybraných tém napr. grafy v ekonómii; formy podnikania a základy účtovníctva; makroekonomické údaje – podstata, zisťovanie a zdroje; rozpočtový proces, základné analytické postupy na vybraných skupinách ekonomických dát, vrátane priestorového priemetu; analýza vybraných sektorových politik a financovania vybraných verejných inštitúcií, vstup do problematiky kapitálového trhu a investovania - kapitálový trh, investovanie; pohyb kapitálu (priamo, banky); akcie/dlhopisy - výnosy z akcií; fondy a kolektívne investovanie, investičné alternatívy a ich riziká, teória portfólia.

Odporúčaná literatúra:

Lisý, J. a kol. 2016. Ekonómia. Bratislava: Wolters Kluwer.

Mankiw, N.G. 2000. Zásady ekonomie. Praha: Grada (príp. iné vydania).
Medved', J., Nemeč, J. et. al. 2011. Verejné financie. Bratislava: Sprint.
Hejduková, P. 2015. Veřejné finance – teorie a praxe. Praha: C.H. Beck.
Samuelson, P. A., Nordhaus, W. D. 2000. Ekonomia. Bratislava: Elita. (resp. iné vydanie)
Aktuálne štátne rozpočty a záverečné účty verejnej správy.
Dokumenty - World Bank, OECD – aktuálne analýzy venované Slovensku.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský v kombinácii s anglickým (študijná literatúra aj v anglickom jazyku)

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 113

A	B	C	D	E	FX
3,54	6,19	8,85	9,73	25,66	46,02

Vyučujúci: prof. RNDr. Ján Buček, CSc., RNDr. Martin Plešivčák, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 13.09.2022

Schválil: doc. RNDr. František Križan, PhD.